

ROZSNYÓ története

Területe már az őskorban lakott hely volt, ahol megtalálták az újkőkor, a bronzkor és a vaskoremlékeit is. A bányászvárost német telepések alapították a 13. században. Oklevél először 1291-ben említi „*Rosnaubana*” néven, ebben III. Endre király Ladomér esztergomi érseknek adományozta a várost. 1320-ban „*Rosnobana*”, 1323-ban „*Rusnobana*”, 1391-ben „*Rosnowbanya*”, 1525-ben „*Rosnauia*” alakban említik a korabeli források. 1340-ben városi kiváltságokat kapott. Luxemburgi Zsigmond király 1410-ben, majd 1496-ban II. Ulászló is újból megerősíti a város szabadalmait. 1440-es években a husziták foglalták el, és a mai temető helyén várat építettek. A várat 1452-ben Hunyadi János elfoglalta. 1454-től a Rozgonyiaké, akik helyre akarták állítani, de többé nem épült fel.

A 16. században a város protestáns hitre tért. A védművek nélküli várost a török többször rabolta ki és égette fel. 1566-ban, amikor a császáriak Krasznahorkáról elmenekültek, a törökök a közeli Rozsnyóval is éreztették haragjukat. 1584-ben ismét megrohanták a várost és az evangélikus lelkeszt a feleségével együtt magukkal hurcolták. 1584-ben ismét dúltak a városban, sok kárt okozva és a békés polgárokat háborgatva. 1645-ben jezsuiták telepedtek itt meg. 1685. február 15-én itt szenvedett vereséget Thököly Imre Doria császári ezredestől.

Rákóczi sokat tartózkodott itt. A Rákóczi-szabadságharc alatt 1706-ban II. Rákóczi Ferenc Rozsnyóról kormányozta a fennhatósága alatt lévő országrészeket, rezidenciája a Nehrer-házban volt. Január 22-én itt döntöttek a Habsburgokat trónfosztó ónodi országgyűlés összehívásáról. 1710-ben a várost pestis, 1776-ban tűzvész pusztította. 1828-ban 751 házában 6008 lakos élt. 1776-tól római katolikus püspöki székhely, 1876-tól rendezett tanácsú szabadalmas püspöki bányaváros. A vasipar a 19. században is az ország legjelentősebb iparvidékei közé emelte.

A trianoni békeszerződésig Gömör - Kishont vármegye Rozsnyói járásának székhelye volt. 1919. június 10-én a magyar Tanácsköztársaság hadserege átmenetileg visszafoglalta Csehszlovákiától. 1938 és 1945 között az első bécsi döntés értelmében újra Magyarországhoz tartozott.

A területet átvevő magyar hadsereg ünnepélyes fogadtatásának előkészületei 1938. november 7-én, a város nemzetiszínű zászló- és virágdíszbe öltöztetésével valamint a diadalkapu ácsolásával kezdődtek.

A csehszlovák csendőrség november 8-án, a délelőtti órákban hagyta el laktanyáját, s vonult ki a városból. Az első világháború utáni években eltávolított Kossuth-szobor talapzatára helyezett Milan Rastislav Štefánik szobrot a szlovák hatóságok teherautóra rakták és elszállították, a laktanyát, a közhivatalokat kiürítették, a vasúti kocsikat, mozdonyokat elvitték. A miskolci 7. dandárparancsnoka, Littay-Lichtenecker András altábornagy 1938. november 8-án délután fél kettőkor vonult be katonaságával a városba. A főtéren megtartott bevonulási ünnepségen 6-8000 fős tömeg ünnepelt késő estig. A talapzatára visszaállított Kossuth-szobrot 1939 nyarán avatták fel.

Készítette: Gyökeres Patrik